

ZAKON

O MERNIM JEDINICAMA I MERILIMA

(*"Sl. list SRJ", br. 80/94, 83/94 - ispr., 28/96 i 12/98*)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuje se sistem mernih jedinica i merila, ostvarenje, čuvanje, upotreba i pregled etalona i uzoraka referentnih materijala, ispitivanje tipa merila, pregled merila, akreditovanje za pregled radnih etalona, merila i uzoraka referentnih materijala i nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona radi obezbeđivanja jedinstvene primene utvrđenog sistema mernih jedinica i merila (merno jedinstvo) na teritoriji Savezne Republike Jugoslavije i kontrola njegove primene.

Član 2

Merenje u Saveznoj Republici Jugoslaviji vrši se merilima, primenom odgovarajućih metoda merenja, a rezultati merenja, odnosno vrednosti fizičkih veličina izražavaju se mernim jedinicama predviđenim ovim zakonom.

Član 3

U Saveznoj Republici Jugoslaviji upotrebljavaju se samo:

- 1) merne jedinice Međunarodnog sistema jedinica;
- 2) merne jedinice van Međunarodnog sistema jedinica koje su predviđene ovim zakonom;
- 3) decimalne merne jedinice.

Član 4

Za pregled etalona, merila i uzoraka referentnih materijala ili proveravanje mernih metoda moraju se upotrebljavati samo ispravni etaloni i uzorci referentnih materijala, na način kojim se obezbeđuje određena tačnost pri poređenju.

Ispravnim etalomom, odnosno uzorkom referentnog materijala, u smislu ovog zakona, smatra se etalon, odnosno uzorak referentnog materijala koji ispunjava propisane metrološke uslove i koji je na propisan način žigosan, odnosno snabdeven uverenjem o ispravnosti etalona, odnosno uzorka referentnog materijala.

Član 5

Za merenje se moraju upotrebljavati ispravna merila, na način kojim se obezbeđuje određena tačnost merenja.

Ispravnim merilom, u smislu ovog zakona, smatra se merilo koje ispunjava propisane metrološke uslove i koje je na propisan način žigosano, odnosno snabdeveno uverenjem o ispravnosti merila.

Član 6

Ispunjenost propisanih metroloških uslova utvrđuje se pregledom.

Pregled etalona, odnosno merila vrši se pre nego što se etalon, odnosno merilo stavi u promet, odnosno pre nego što se počne upotrebljavati.

Funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale propisuje etalone i merila za koje je obavezan pregled i rokove u kojima se vrše periodični pregledi etalona i merila, vrste merila za koje je obavezno ispitivanje tipa, kao i vrste merila koje se izuzimaju od periodičnog pregleda.

Član 7

Ako se pregledom utvrdi da etalon, odnosno merilo ispunjava propisane metrološke uslove, oni se žigošu, odnosno za njih se izdaje uverenje o ispravnosti.

Ako se pregledom utvrdi da etalon, odnosno merilo ne ispunjava propisane metrološke uslove, uskratiće se njihovo žigosanje, odnosno izdavanje uverenja o njihovoj ispravnosti, o čemu se, na pismeni zahtev stranke, izdaje rešenje.

Protiv rešenja iz stava 2 ovog člana može se izjaviti žalba saveznom ministarstvu nadležnom za poslove nauke i razvoja (u daljem tekstu: Ministarstvo), ako je pregled obavila savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale, odnosno saveznoj organizaciji nadležnoj za mere i dragocene metale ako je pregled obavila njena područna organizaciona jedinica (u daljem tekstu: Kontrola), preduzeće ili drugo pravno lice akreditovano za pregled radnih etalona, merila i uzoraka referentnih materijala (u daljem tekstu: akreditovana laboratorija).

Član 8

Upotrebom mernih jedinica, etalona i merila, u smislu ovog zakona, smatra se upotreba tih jedinica, etalona i merila u radu, odnosno poslovanju preduzeća i drugih pravnih lica i fizičkih lica, kao i u radu državnih organa i jedinica lokalne samouprave.

Subjekti iz stava 1 ovog člana dužni su da merne jedinice, etalone i merila određene ovim zakonom upotrebljavaju i u procesu rada, odnosno u svom unutrašnjem poslovanju.

Član 9

Organizacija i način vršenja poslova u vezi sa sprovođenjem odredaba ovog zakona za specifične potrebe odbrane uređuju se propisom u skladu sa ovim zakonom.

Član 10

Savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale izdaje glasilo u kome se objavljuju:

- 1) podaci o metrološkim svojstvima jugoslovenskih (primarnih) etalona;
- 2) klasifikacija etalona i merne metode za prenošenje vrednosti mernih jedinica sa jugoslovenskih (primarnih) etalona na sekundarne etalone i radne etalone;
- 3) metrološka uputstva za pregled radnih etalona;
- 4) podaci o fizičkim osobinama i hemijskom sastavu uzoraka referentnih materijala koje ostvaruje savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale;
- 5) metrološka uputstva za pregled merila;
- 6) rešenja iz člana 36 st. 1 i 2 i člana 37 stav 1 ovog zakona;
- 7) rešenja iz člana 47 stav 1 i člana 69 stav 1 ovog zakona;
- 8) rešenja iz člana 60 stav 3 i člana 71 stav 3 ovog zakona;
- 9) podaci o vrstama merila i području na kome Kontrola vrši pregled merila;
- 10) stručna uputstva koja daje funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale.

Član 11

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeća značenja:

- 1) etalon je materijalizovana mera, merni instrument ili merni sistem namenjen da definiše, ostvaruje, čuva ili reprodukuje jednu jedinicu, odnosno jednu vrednost ili više poznatih vrednosti jedne veličine, kako bi se poređenjem mogle preneti na etalone nižeg reda ili merila;
- 2) jugoslovenski (primarni) etalon jedinice određene veličine je etalon koji ima najbolja metrološka svojstva koja se proveravaju poređenjem s međunarodnim etalonom, a služi za utvrđivanje metroloških svojstava sekundarnih etalona;
- 3) sekundarni etalon jedinice određene veličine je etalon čija su metrološka svojstva utvrđena poređenjem s jugoslovenskim (primarnim) etalonom ili po etalon-metodi, a služi za pregled radnih etalona;
- 4) radni etalon jedinice određene veličine je etalon čija su metrološka svojstva utvrđena poređenjem sa sekundarnim etalonom ili po etalon-metodi, a služi za pregled merila;
- 5) merilo je tehničko sredstvo namenjeno za merenje, samo ili u sklopu s drugom opremom (materijalizovana mera, merni instrument, merni sistem, merni uređaj, merni pretvarač, merna komponenta itd);
- 6) pod tipom merila podrazumevaju se merila istog proizvođača koja imaju slične karakteristike u pogledu namene, načina upotrebe, principa konstrukcije, oblika, sastavnih delova, materijala i metroloških svojstava, a mogu se međusobno razlikovati po mernom opsegu i nazivnim vrednostima;
- 7) uzorak referentnog materijala je uzorak materijala ili supstance sa jednim ili više svojstava koja su dovoljno dobro utvrđena da bi se koristio za pregled merila i za proveravanje mernih metoda;
- 8) uzorak jugoslovenskog (primarnog) referentnog materijala u određenoj oblasti je uzorak koji ima najbolje karakteristike u pogledu fizičkih osobina ili hemijskog sastava koje se proveravaju poređenjem sa međunarodnim uzorkom referentnog materijala, a služi za utvrđivanje karakteristika uzoraka sekundarnih referentnih materijala;
- 9) uzorak sekundarnog referentnog materijala u određenoj oblasti je uzorak čije su karakteristike određene poređenjem s uzorkom jugoslovenskog (primarnog) referentnog materijala po odgovarajućoj test-metodi, a služi za utvrđivanje karakteristika uzoraka radnih (laboratorijskih) referentnih materijala;
- 10) uzorak radnog (laboratorijskog) referentnog materijala u određenoj oblasti je uzorak čije su karakteristike utvrđene poređenjem sa uzorkom sekundarnog referentnog materijala po odgovarajućoj test-metodi, a služi za pregled merila i za proveravanje mernih metoda;
- 11) akreditovanje je postupak u kome savezni organ, odnosno savezna organizacija nadležna za akreditovanje (u daljem tekstu: akreditaciono telo) na propisani način utvrđuje osposobljenost i kompetentnost preduzeća i drugih pravnih lica za pregled određenih vrsta radnih etalona, merila i uzoraka referentnih materijala.

II MERNE JEDINICE

1. Merne jedinice Međunarodnog sistema jedinica

Član 12

Međunarodni sistem jedinica (u daljem tekstu: jedinice SI) sastoji se od osnovnih, izvedenih i dopunskih jedinica.

Član 13

Nazivi i oznake osnovnih jedinica SI i veličine na koje se te jedinice odnose jesu:

Veličina	Osnovna jedinica SI	
	Naziv	Oznaka

dužina	metar	m
masa	kilogram	kg
vreme	sekunda	s
električna struja	amper	A
termodinamička temperatura	kelvin	K
količina gradiva (supstancije)	mol	mol
svetlosna jačina (jačina svetlosti)	kandela	cd

Kao naziv osnovne jedinice SI za vreme može se upotrebljavati i naziv sekund.

Definicije osnovnih jedinica SI date su u prilogu br. 1, koji je sastavni deo ovog zakona.

Član 14

Nazivi i oznake izvedenih jedinica SI obrazuju se od naziva i oznaka osnovnih jedinica SI na osnovu algebarskih izraza upotrebom matematičkih simbola množenja i deljenja.

Definicije izvedenih jedinica SI izvode se iz definicija odgovarajućih veličina, uzimajući u obzir i faktore izražene brojem.

Član 15

Određeni broj izvedenih jedinica SI ima poseban naziv i oznaku.

U prilogu br. 2, koji je sastavni deo ovog zakona, u tabeli 1 navedene su izvedene jedinice SI, s posebnim nazivima i oznakama, a u tabeli 2 navedene su neke izvedene jedinice SI koje nemaju poseban naziv i oznaku.

Član 16

Nazivi i oznake dopunskih jedinica SI i veličine na koje se te jedinice odnose jesu:

Veličina	Dopunska jedinica SI		Izraženo osnovnim jedinicama SI
	Naziv	Oznaka	
ugao u ravni	radijan	rad	$m \cdot m^{-1} = 1$
prostorni ugao	steradian	sr	$m^2 \cdot m^{-2} = 1$

Definicije dopunskih jedinica SI date su u prilogu br. 3, koji je sastavni deo ovog zakona.

Dopunske jedinice SI smatraju se bezdimenzionim izvedenim jedinicama SI.

Dopunske jedinice SI mogu se upotrebljavati ili ne upotrebljavati pri izražavanju izvedenih jedinica SI.

2. Merne jedinice van Međunarodnog sistema jedinica

Član 17

Merne jedinice van jedinica SI koje se mogu upotrebljavati, odnosno njihovi nazivi, oznake i veličine na koje se te jedinice odnose, navedeni su u prilogu br. 4, koji je sastavni deo ovog zakona.

Član 18

Dozvoljena je upotreba kombinovanih mernih jedinica koje se obrazuju od jedinica SI i mernih jedinica iz člana 17 ovog zakona, kao i mernih jedinica koje se obrazuju samo od mernih jedinica iz tog člana.

Član 19

U prometu robe koja se izvozi i u drugim odnosima sa inostranstvom u vezi s izvozom robe mogu se upotrebljavati merne jedinice koje nisu predviđene ovim zakonom, a u upotrebi su u pojedinoj stranoj državi.

Član 20

U pojedinim oblastima (vazdušni, pomorski, rečni i železnički saobraćaj i dr.) mogu se upotrebljavati merne jedinice koje nisu predviđene ovim zakonom ako je upotreba takvih jedinica predviđena međunarodnim ugovorima koje je potvrdila Savezna Republika Jugoslavija.

3. Decimalne merne jedinice

Član 21

Decimalne merne jedinice su decimalni umnošci mernih jedinica, a obrazuju se stavljanjem predmetaka, usvojenih na međunarodnom nivou, ispred mernih jedinica (u daljem tekstu: predmeci SI).

Izuzetno od odredbe stava 1 ovog člana, decimalne merne jedinice za masu obrazuju se stavljanjem naziva predmetka SI ispred naziva "gram" ili oznake predmetka SI ispred oznake "g". Gram je poseban naziv, a "g" posebna oznaka za mernu jedinicu hiljadu puta manju od kilograma ($1 \text{ g} = 10^{-3} \text{ kg}$).

Nazivi predmetaka SI, njihove oznake i vrednosti izražene brojem, kao i njihova upotreba, dati su u prilogu br. 5, koji je sastavni deo ovog zakona.

4. Posebne odredbe o mernim jedinicama

Član 22

Merne jedinice se moraju upotrebljavati pod nazivima i oznakama koji su određeni ovim zakonom.

Način pisanja mernih jedinica dat je u prilogu br. 6, koji je sastavni deo ovog zakona.

Čl. 23 i 24

(Brisani)

Član 25

Savezni ministar nadležan za poslove trgovine propisuje obaveznu upotrebu određene merne jedinice u prometu određene robe i pri vršenju određenih usluga.

Merne jedinice određene propisom iz stava 1 ovog člana moraju se obavezno upotrebljavati u prometu određene robe i pri vršenju određenih usluga.

III ETALONI

Član 26

Savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale ostvaruje jugoslovenske (primarne) etalone osnovnih jedinica SI i izvedenih jedinica SI, čuva i održava te etalone, utvrđuje i objavljuje podatke o njihovim metrološkim svojstvima, povremeno ih upoređuje s međunarodnim etalonima i upotrebljava te etalone za prenošenje vrednosti mernih jedinica na sekundarne etalone.

Funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale propisuje klasifikaciju etalona, način upotrebe etalona i merne metode za prenošenje vrednosti mernih jedinica s jugoslovenskih (primarnih) etalona na sekundarne etalone i radne etalone.

Propis o klasifikaciji i načinu upotrebe etalona objavljuje se u "Službenom listu SRJ", a klasifikacija etalona i merne metode za prenošenje vrednosti mernih jedinica s jugoslovenskih (primarnih) etalona na sekundarne etalone i radne etalone objavljuju se u glasilu savezne organizacije nadležne za mere i dragocene metale.

Član 27

Savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale ostvaruje sekundarne etalone osnovnih jedinica SI i izvedenih jedinica SI, čuva i održava te etalone, utvrđuje njihova metrološka svojstva i upotrebljava ih za prenošenje vrednosti mernih jedinica na radne etalone.

Funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale propisuje metrološke uslove kojima sekundarni etaloni određene merne jedinice moraju odgovarati.

Sekundarne etalone mogu ostvarivati, čuvati, održavati i upotrebljavati za pregled radnih etalona preduzeća i druga pravna lica akreditovana za pregled radnih etalona.

Član 28

Savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale ostvaruje radne etalone osnovnih jedinica SI i izvedenih jedinica SI, čuva i održava te etalone, utvrđuje njihova metrološka svojstva i upotrebljava ih za pregled merila.

Funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale propisuje metrološke uslove kojima radni etaloni određene merne jedinice moraju odgovarati i metrološka uputstva kojima se određuju način i merne metode za pregled tih etalona.

Član 29

Radne etalone mogu ostvarivati, čuvati, održavati i upotrebljavati za pregled merila preduzeća i druga pravna lica akreditovana za pregled merila.

Radne etalone moraju imati i podnositi na pregled preduzeća, druga pravna lica i radnje koje nemaju svojstvo pravnog lica, koji su kod nadležnog organa registrovani za proizvodnju merila (u daljem tekstu: proizvođači merila) ili za opravku i servisiranje merila.

Član 30

Obaveznom pregledu radi utvrđivanja da li etaloni ispunjavaju propisane metrološke uslove, podležu:

- 1) novi etaloni domaće i strane proizvodnje;
- 2) etaloni koji se nalaze u upotrebi kod preduzeća i drugih pravnih lica akreditovanih za pregled radnih etalona ili merila;
- 3) etaloni koji se nalaze u upotrebi kod proizvođača merila i onih koji opravljaju merila;
- 4) etaloni koje imaoći merila koriste u proizvodnom procesu.

Prvi pregled etalona vrši se na zahtev proizvođača, uvoznika ili zastupnika strane firme koji prodaje etalone s konsignacionog skladišta, a periodični pregledi na zahtev imaoća etalona, na način i uz primenu mernih metoda koji su utvrđeni metrološkim uputstvima.

IV REFERENTNI MATERIJALI

Član 31

Savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale ostvaruje uzorke referentnih materijala određenih karakteristika u pogledu fizičkih osobina i hemijskog sastava koji se upotrebljavaju za pregled merila i za

proveravanje mernih metoda, čuva i održava te uzorke, utvrđuje i objavljuje podatke o fizičkim osobinama i hemijskom sastavu tih uzoraka i povremeno ih upoređuje s međunarodnim uzorcima referentnih materijala.

Prema pouzdanosti vrednosti fizičkih osobina i hemijskog sastava i prema nameni, uzorci referentnih materijala u određenim oblastima klasifikuju se na jugoslovenske (primarne), sekundarne i radne (laboratorijske).

Uzorke referentnih materijala mogu ostvarivati i preduzeća i druga pravna lica akreditovana za pregled uzoraka referentnih materijala.

Funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale propisuje koje metrološke karakteristike moraju imati uzorci referentnih materijala za određene namene.

Član 32

Uzorci referentnih materijala koji se upotrebljavaju za pregled merila i za proveravanje mernih metoda podležu obaveznom pregledu.

Karakteristike i upotrebljivost uzoraka referentnih materijala potvrđuju se izdavanjem uverenja o ispravnosti.

V MERILA

Član 33

Funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale propisuje metrološke uslove koje merila određene vrste moraju da ispunjavaju u pogledu metroloških svojstava i daje metrološka uputstva za pregled tih merila.

Propisom o metrološkim uslovima utvrđuju se naročito:

- 1) merni opseg;
- 2) klasa tačnosti, odnosno granice dozvoljenih grešaka;
- 3) referentni uslovi pri kojima merilo mora da ispunjava propisane metrološke uslove;
- 4) svojstva konstrukcije i svojstva materijala od kojih je merilo izrađeno, ako od njih neposredno zavise veličine grešaka, druga metrološka svojstva ili upotrebljivost merila;
- 5) natpisi i oznake neophodni za identifikaciju merila;
- 6) druga metrološka svojstva merila.

Metrološkim uputstvima određuju se način i merne metode za pregled merila.

Član 34

Ispitivanjem tipa merila utvrđuju se metrološka svojstva i upotrebljivost određenog tipa merila.

Ispitivanje tipa merila vrši savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale na zahtev domaćeg proizvođača ili uvoznika merila, odnosno zastupnika strane firme koji prodaje merila s konsignacionog skladišta.

Uz zahtev iz stava 2 ovog člana podnose se potrebna tehnička dokumentacija i uzorak merila.

Način na koji se vrši ispitivanje tipa merila (sadržaj zahteva, vrsta tehničke dokumentacije, broj merila u uzorku, postupak ispitivanja tipa merila, sadržaj rešenja o odobrenju tipa merila i dr.) propisuje funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale.

Član 35

Tip merila ispituje se, po pravilu, u službenim prostorijama (laboratorijama) savezne organizacije nadležne za mere i dragocene metale.

Tip merila može se ispitivati van službenih prostorija savezne organizacije nadležne za mere i dragocene metale, i to:

1) u svakoj laboratoriji koja je opremljena za ispitivanje tipa merila;

2) na mestu na kome se merilo nalazi, ako je u pitanju merilo koje je po svojoj konstrukciji vezano za mesto na kome je postavljeno (stabilno merilo). U tom slučaju podnosilac zahteva za ispitivanje tipa merila dužan je da obezbedi potreban broj radnika i opremu za ispitivanje tipa merila.

Ako se tip merila koje se uvozi ne može ispitati u laboratoriji u Saveznoj Republici Jugoslaviji, može se ispitati u laboratoriji inostranog proizvođača merila koja je opremljena za ispitivanje tipa tog merila, odnosno u laboratoriji inostrane organizacije nadležne za poslove metrologije.

Član 36

Ako se ispitivanjem tipa merila utvrdi da merilo ispunjava propisane metrološke uslove i da je podesno za upotrebu, savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale donosi rešenje kojim odobrava da se merila tog tipa mogu podneti na prvi pregled (u daljem tekstu: rešenje o odobrenju tipa merila). Rok važenja rešenja o odobrenju tipa merila je deset godina. Tim rešenjem može se ograničiti broj merila koja se mogu podnositi na prvi pregled.

Ako se ispitivanjem tipa merila utvrdi da merilo ne ispunjava propisane metrološke uslove ili da nije podesno za upotrebu, savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale donosi rešenje kojim se odbija izdavanje rešenja o odobrenju tipa merila.

Član 37

Ako savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale u toku upotrebe merila utvrdi da merilo za koje je izdato rešenje o odobrenju tipa merila nije podesno za upotrebu, doneće rešenje kojim se ukida rešenje o odobrenju tipa merila.

Merilo za koje je doneseno rešenje iz stava 1 ovog člana ne može se upotrebljavati.

Član 38

Protiv rešenja iz čl. 36 i 37 ovog zakona može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Žalba ne zadržava izvršenje rešenja.

Član 39

Merila za koja je, po odredbama ovog zakona, obavezan pregled podležu prvom pregledu, periodičnim pregledima i vanrednim pregledima.

Merila se pregledaju na način i uz primenu mernih metoda koji su određeni metrološkim uputstvima, pojedinačno ili primenom statističkih metoda.

Član 40

Prvom pregledu podležu nova merila domaće i strane proizvodnje.

O prvom pregledu merila domaće proizvodnje stara se proizvođač, a o prvom pregledu uvezenih merila - uvoznik, odnosno zastupnik strane firme pri prodaji merila s konsignacionog skladišta.

Član 41

Periodično se pregledaju merila koja su u upotrebi, odnosno u prometu i merila koja se drže radi stavljanja u promet u propisanim rokovima, saglasno odredbama ovog zakona, odnosno propisa donesenog na osnovu ovog zakona.

Periodično se pregledaju merila pre isteka roka važenja žiga, odnosno prestanka važenja uverenja o ispravnosti merila, a merila koja su opravljena u godini isteka roka važenja žiga, odnosno prestanka važenja uverenja o ispravnosti merila periodično se pregledaju odmah posle izvršene opravke merila, odnosno pre nego što se merilo počne ponovo upotrebljavati.

O periodičnom pregledu merila, po pravilu, dužan je da se stara imalac merila, odnosno korisnik, a o periodičnom pregledu merila koja su opravljena u godini isteka važenja žiga, odnosno prestanka važenja uverenja o ispravnosti merila dužan je da se stara onaj koji je izvršio opravku merila.

Izuzetno od odredbe stava 3 ovog člana, o periodičnim pregledima merila toplotne energije, brojila električne energije, memih transformatora, uklopnih časovnika, vodomera, plinomera, merila koja koriguju zapreminu tečnosti, odnosno gasa i časovnika za merenje vremena parkiranja vozila, dužna su da se staraju preduzeća koja prodaju toplotnu energiju, električnu energiju, vodu i gas i koja izdaju prostor za parkiranje, bez obzira na to ko je imalac tih merila.

Član 42

Merilo kome je istekao rok periodičnog pregleda ne može se stavljati u promet ili upotrebiti.

Ako periodičnim pregledom utvrdi da merilo ne ispunjava propisane metrološke uslove, Kontrola, odnosno preduzeće ili drugo pravno lice iz člana 57 stav 1 ovog zakona poništiće žig na merilu, odnosno na izdatom uverenju utvrdiće prestanak važenja uverenja.

Član 43

Merila koja se usled kvara ili drugih tehničkih nedostataka isključuju iz upotrebe pre poslednje godine isteka roka u kome se periodično pregledaju, posle opravke podležu vanrednim pregledima.

O vanrednim pregledima merila dužan je da se stara onaj koji je izvršio opravku merila.

Član 44

Pregled merila vrše Kontrole i akreditovane laboratorije, a periodični i vanredni pregled merila u proizvodnom procesu mogu da vrše i preduzeća i druga pravna lica - imaoci tih merila.

Pregled merila koja se upotrebljavaju u oblasti zdravstva, merila koja su namenjena zaštiti ljudi i imovine, merila koja služe za obračun i merila za kontrolu kvaliteta u vezi s obračunom, vrši, po pravilu, Kontrola.

Vrste merila i područje na kome Kontrola vrši pregled merila propisuje funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale.

Način na koji Kontrola vrši pregled merila propisuje funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale.

Član 45

Kontrola vrši pregled merila, po pravilu, u svojim službenim prostorijama (laboratorijama).

Kontrola vrši pregled merila van svojih službenih prostorija:

- 1) u laboratorijama proizvođača merila i onih koji su izvršili opravku merila;
- 2) u laboratorijama uvoznika merila, odnosno zastupnika strane firme koji prodaje merila s konsignacionog skladišta;

3) u laboratorijama imaoca, odnosno korisnika merila;

4) na mestu na kome se merilo nalazi, ako je u pitanju merilo koje je po svojoj konstrukciji vezano za mesto na kome je postavljeno (stabilno merilo) ili ako je u pitanju merilo koje bi se zbog osetljivosti konstrukcije moglo pri prenosu oštetiti ili pokvariti, u kom slučaju je podnosilac zahteva za pregled merila dužan da obezbedi potreban broj radnika i opremu za vršenje pregleda.

Član 46

Proizvođači merila i oni koji vrše opravku merila dužni su da obrazuju laboratorije u kojima će Kontrola vršiti pregled merila.

Uvoznik merila, odnosno zastupnik strane firme koji prodaje merila s konsignacionog skladišta i imalac, odnosno korisnik merila dužni su da obrazuju laboratorije u kojima će Kontrola vršiti pregled merila ili da obezbede da se pregled merila izvrši u odgovarajućoj laboratoriji iz stava 1 ovog člana ili iz stava 1 člana 57 ovog zakona.

Funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale propisuje uslove za obrazovanje laboratorija u kojima se vrši pregled merila određene vrste. Tim propisima bliže se utvrđuju uslovi koje u pogledu kadrova (stručna sprema i osposobljenost), opreme i radnih prostorija moraju da ispunjavaju subjekti iz st. 1 i 2 ovog člana.

Na zahtev subjekata iz st. 1 i 2 ovog člana savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale utvrđuje da li su ispunjeni uslovi iz stava 3 ovog člana.

Član 47

Ako savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale utvrdi da su ispunjeni propisani uslovi za pregled merila, doneće rešenje na osnovu kog se pregled merila određene vrste može vršiti u laboratoriji podnosioca zahteva (u daljem tekstu: rešenje o ispunjavanju uslova za pregled merila). Rok važenja tog rešenja je deset godina.

Ako savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale utvrdi da nisu ispunjeni propisani uslovi, doneće rešenje kojim se uskraćuje vršenje pregleda određene vrste merila u prostorijama podnosioca zahteva.

Protiv rešenja iz st. 1 i 2 ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Žalba ne zadržava izvršenje rešenja.

Član 47a

Preduzeća i druga pravna lica - imaoci merila koja se koriste u proizvodnom procesu dužni su da periodično ili vanredno pregledaju ta merila saglasno odredbama ovog zakona, propisa donesenih na osnovu ovog zakona i svojih akata, radnim etalonima koje je pregledala savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale ili preduzeće ili drugo pravno lice iz člana 57 stav 1 ovog zakona.

Preduzeća i druga pravna lica - imaoci merila koja se koriste u proizvodnom procesu mogu ta merila podneti na pregled preduzećima ili drugim pravnim licima iz člana 57 stav 1 ovog zakona, odnosno Kontrolu, ako postoje uslovi za vršenje pregleda tih vrsta merila.

Preduzeća i druga pravna lica iz stava 1 ovog člana dužna su da vode evidenciju o izvršenim pregledima merila koja se koriste u proizvodnom procesu.

Član 48

Ako proizvođač merila vrši izmene na tipu merila za koje je izdato rešenje o odobrenju tipa merila, te izmene moraju se prijaviti saveznoj organizaciji nadležnoj za mere i dragocene metale i mogu biti predmet dopunskog ili novog ispitivanja tipa merila.

Prepravljena merila u koja su ugrađeni sklopovi koji nisu bili obuhvaćeni ispitivanjem tipa merila podležu prethodno dopunskom ispitivanju tipa merila.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na ispitivanje tipa merila odnose se i na dopunsko ispitivanje tipa merila.

Član 49

Merila za koja je po ovom zakonu obavezno ispitivanje tipa merila mogu se upotrebljavati, stavljati u promet ili držati pripremljena radi stavljanja u promet samo ako je za njih izdato rešenje o odobrenju tipa i ako su na propisan način žigosana, odnosno snabdevena uverenjima o ispravnosti merila.

Član 50

Merila za koja je po ovom zakonu obavezan pregled mogu se upotrebljavati, stavljati u promet ili držati pripremljena radi stavljanja u promet samo ako su na propisan način žigosana, odnosno snabdevena uverenjima o ispravnosti merila.

Član 51

O ispravnosti merila koja se nalaze u upotrebi dužni su da se staraju imaoi, odnosno korisnici merila.

Član 52

Savezni ministar nadležan za poslove trgovine propisuje obaveznu upotrebu merila određene vrste u prometu određene robe i za vršenje određenih usluga.

Merila određena propisom iz stava 1 ovog člana moraju se obavezno upotrebljavati u prometu određene robe i pri vršenju određenih usluga.

Član 53

Funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale propisuje zabranu stavljanja u promet i upotrebe vrste merila za koja se utvrdi da ne odgovaraju potrebama merenja i drugim uslovima utvrđenim ovim zakonom.

Merila određena propisom iz stava 1 ovog člana ne smeju se stavljati u promet niti upotrebljavati.

Član 54

Merila koja se uvoze ili prodaju s konsignacionog skladišta mogu se podnositi na pregled i žigosanje i stavljati u promet samo ako su snabdevena potvrdom savezne organizacije nadležne za mere i dragocene metale da ispunjavaju metrološke i druge uslove utvrđene ovim zakonom.

Član 55

Zahtev za izdavanje potvrde iz člana 54 ovog zakona podnosi uvoznik merila, odnosno zastupnik strane firme koji prodaje merila s konsignacionog skladišta.

Uz zahtev za izdavanje potvrde iz stava 1 ovog člana podnosi se odgovarajuća tehnička dokumentacija.

Način izdavanja potvrde iz stava 1 ovog člana (sadržaj zahteva, vrsta tehničke dokumentacije, sadržaj potvrde i dr.) propisuje funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale.

Član 56

Isprave koje odgovaraju rešenju o odobrenju tipa merila i žigu, odnosno uverenju o ispravnosti etalona i merila, koje su izdali organi ili organizacije u inostranstvu, priznaju se u skladu s međunarodnim ugovorima koje je potvrdila Savezna Republika Jugoslavija.

VI AKREDITOVANJE ZA PREGLED RADNIH ETALONA, MERILA I UZORAKA REFERENTNIH MATERIJALA

Član 57

Preduzeća i druga pravna lica mogu se akreditovati za pregled radnih etalona, merila ili uzoraka referentnih materijala ako ispunjavaju organizacione, kadrovske, tehničke i druge propisane uslove.

Preduzeća i druga pravna lica koja radne etalone, merila i uzorke referentnih materijala proizvode ili upotrebljavaju za zaštitu ljudi i imovine, obračun, kontrolu kvaliteta u vezi s obračunom ili u oblasti zdravstva ne mogu se akreditovati za pregled tih radnih etalona, merila i uzoraka referentnih materijala.

Izuzetno od odredbe stava 2 ovog člana, za prvi pregled merila masovne proizvodnje (ugostiteljske posude, injekcioni špricevi za jednu upotrebu, merila dužine i sl.) mogu se akreditovati proizvođači tih merila ako je proces izrade ili ispitivanja tih merila automatizovan, odnosno takav da garantuje ispunjavanje propisanih metroloških uslova.

Odredbe ovog zakona o akreditovanju za pregled radnih etalona, merila ili uzoraka referentnih materijala, koje se odnose na preduzeća i druga pravna lica shodno se primenjuju i na organizacione jedinice saveznog ministarstva nadležnog za poslove odbrane i na jedinice i ustanove Vojske Jugoslavije i druge savezne i republičke organe i organizacije.

Funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale, propisom određuje vrste radnih etalona, merila i uzoraka referentnih materijala za čiji se pregled mogu akreditovati preduzeća i druga pravna lica iz stava 1 ovog člana i propisuje uslove koje u pogledu stručne spreme radnika, opreme i radnih prostorija, moraju da ispunjavaju preduzeća i druga pravna lica koja se akredituju za pregled određenih vrsta radnih etalona, merila ili uzoraka referentnih materijala.

Čl. 58 i 59

(Brisani)

Član 60

Preduzeće ili drugo pravno lice podnosi zahtev za akreditaciju akreditacionom telu.

O zahtevu iz stava 1 ovog člana stručno mišljenje daje savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale.

Ako akreditaciono telo, na osnovu izveštaja savezne organizacije nadležne za mere i dragocene metale utvrdi da podnosilac zahteva ispunjava propisane uslove za akreditaciju, doneće rešenje o akreditaciji za pregled određenih vrsta radnih etalona, merila ili uzoraka referentnih materijala, odnosno prvi pregled merila masovne proizvodnje, čiji je rok važenja tri godine.

Ako podnosilac zahteva ne ispunjava propisane uslove, akreditaciono telo doneće rešenje kojim se odbija zahtev za akreditaciju.

Protiv rešenja iz stava 4 ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Žalba ne zadržava izvršenje rešenja.

Akreditaciono telo vodi registar akreditovanih laboratorija sa podacima o vrsti i obimu akreditacije.

Akreditovane laboratorije dužne su da, bez odlaganja, obaveste akreditaciono telo o promenama koje se odnose na uslove pod kojima je dobijena akreditacija.

Član 61

Akreditovane laboratorije dužne su da vode evidenciju o izvršenim pregledima radnih etalona, merila i uzoraka referentnih materijala, odnosno o prvim pregledima merila masovne proizvodnje.

Preduzeća i druga pravna lica iz stava 1 ovog člana mogu pregledati merilo na mestu na kome je merilo ugrađeno ili postavljeno.

VII OSTALE ODREDBE

Član 62

Vrste i oblike žigova i drugih znakova koji se upotrebljavaju pri pregledu etalona i merila, kao i sadržinu uverenja o ispravnosti etalona i merila, propisuje funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale.

Žig na etalonu, odnosno merilu prestaje da važi:

- 1) ako je istekao rok njegovog važenja;
- 2) ako je izmenjen, oštećen ili uklonjen;
- 3) ako je poništen.

Rok važenja žiga ističe krajem kalendarske godine u kojoj mora da se izvrši periodični pregled etalona, odnosno merila.

Odredbe st. 2 i 3 ovog člana shodno se primenjuju i na prestanak važenja uverenja o ispravnosti etalona, odnosno merila.

Etalon, odnosno merilo za koje je prestao da važi žig, odnosno uverenje o ispravnosti ne može se stavljati u promet ili upotrebljavati.

Član 63

U saveznoj organizaciji nadležnoj za mere i dragocene metale mogu se obrazovati stručne komisije za pojedine oblasti metrologije, koje razmatraju pitanja od značaja za pojedine oblasti metrologije koja se odnose na ostvarivanje jugoslovenskih (primarnih) etalona osnovnih i izvedenih jedinica i njihovog poređenja s međunarodnim etalonima, poređenje tih etalona u zemlji, upotrebu jedinica propisanih ovim zakonom i dr. i daju mišljenja, primedbe i predloge na nacрте i predloge propisa koji se donose na osnovu ovog zakona.

Članove stručnih komisija iz stava 1 ovog člana imenuje funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale iz reda stručnjaka koje predlažu zainteresovana preduzeća, naučnoistraživačke organizacije i drugi zainteresovani organi i organizacije.

Komisije iz stava 1 ovog člana imaju, po pravilu, do 15 članova.

Sednice komisija iz stava 1 ovog člana su javne.

Član 64

Troškove ispitivanja tipa, pregleda etalona, merila i uzoraka referentnih materijala, utvrđivanja ispunjenosti uslova da se pregled merila može obavljati u prostorijama podnosioca zahteva, kao i troškove akreditacije i obavljanja drugih poslova utvrđenih ovim zakonom snose podnosioci zahteva.

Troškove prvog pregleda merila masovne proizvodnje čiji je proces izrade ili ispitivanja automatizovan snose proizvođači tih merila.

Visinu i način plaćanja naknade za pokriće troškova iz st. 1 i 2 ovog člana propisuje Savezna vlada.

Akreditovane laboratorije od podnosioca zahteva naplaćuju naknadu shodno propisu donesenom u smislu stava 3 ovog člana.

VIII NADZOR I UPRAVNE MERE

Član 65

Savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale na propisani način vrši nadzor nad održavanjem propisanih uslova u laboratorijama u kojima Kontrola vrši pregled merila (član 46 st. 1 i 2) i nadzor nad pregledom radnih etalona, merila i uzoraka referentnih materijala koji vrše akreditovane laboratorije (član 57).

Nadzor nad ispravnošću, prometom i upotrebom merila i upotrebom mernih jedinica, kao i nadzor nad periodičnim i vanrednim pregledima merila koja se koriste u proizvodnom procesu, vrši Kontrola.

Član 66

Licima koja su ovlašćena za vršenje nadzora (u daljem tekstu: ovlašćeno lice) izdaje se službena legitimacija.

Propis o sadržini i obliku službene legitimacije, kao i o vođenju evidencije o izdatim službenim legitimacijama, donosi funkcioner koji rukovodi saveznom organizacijom nadležnom za mere i dragocene metale.

Član 67

Preduzeća i druga pravna lica i fizička lica, kao i državni organi i jedinice lokalne samouprave, čiji etaloni, merila i uzorci referentnih materijala po odredbama ovog zakona podležu obaveznom pregledu, dužni su da omogućće nesmetano vršenje nadzora i da pruže podatke koji su za to potrebni.

Prilikom vršenja nadzora, ovlašćeno lice ima pravo da ulazi u prostorije u kojima se etaloni, merila i uzorci referentnih materijala proizvode, opravljaju, pregledaju, upotrebljavaju, stavljaju u promet ili drže pripremljeni radi upotrebe, odnosno stavljanja u promet, kao i da vrši kontrolna ispitivanja.

Član 68

U vršenju nadzora nad održavanjem propisanih uslova u laboratoriji u kojoj Kontrola vrši pregled merila savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale:

- 1) proverava metrološka svojstva radnih etalona koji se upotrebljavaju za pregled merila;
- 2) proverava da li su ispunjeni uslovi utvrđeni propisom donetim na osnovu člana 46 stav 3 ovog zakona.

Član 69

Ako savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale u vršenju nadzora iz člana 68 ovog zakona utvrdi da nisu ispunjeni propisani uslovi, doneće rešenje kojim se ukida rešenje o ispunjavanju uslova za pregled merila na osnovu koga se merila mogu pregledati u tim laboratorijama.

Protiv rešenja iz stava 1 ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Žalba ne zadržava izvršenje rešenja.

Član 70

U vršenju nadzora nad pregledom radnih etalona, merila i uzoraka referentnih materijala i nad prvim pregledom merila masovne proizvodnje koji vrše preduzeća i druga pravna lica akreditovana za preglede, savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale:

- 1) proverava metrološka svojstva sekundarnih i radnih etalona, odnosno metrološke karakteristike uzoraka referentnih materijala;
- 2) vrši kontrolna ispitivanja pregledanih radnih etalona, merila i uzoraka referentnih materijala;
- 3) traži izveštaje o radu na pregledu radnih etalona, merila i uzoraka referentnih materijala i evidenciju o izvršenim pregledima;
- 4) proverava da li su i dalje ispunjeni uslovi na osnovu kojih je poveren pregled;

5) daje stručna uputstva i pruža drugu pomoć.

Član 71

Ako savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale u vršenju nadzora iz člana 70 ovog zakona utvrdi da akreditovana laboratorija ne ispunjava neki od propisanih uslova, odnosno ako utvrdi određene nepravilnosti u njenom radu, privremeno će joj zabraniti obavljanje pregleda i odrediti rok u kome mora otkloniti utvrđene nepravilnosti, odnosno ispuniti propisane uslove, o čemu obaveštava akreditaciono telo.

Ako akreditovana laboratorija u određenom roku ne otkloni nepravilnosti, odnosno ne ispuni propisane uslove, savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale predložiće akreditacionom telu da donese rešenje o oduzimanju akreditacije.

Kad akreditaciono telo donese rešenje o oduzimanju akreditacije, ono briše akreditovanu laboratoriju iz registra akreditovanih laboratorija.

Protiv rešenja iz stava 3 ovog člana može se izjaviti žalba Ministarstvu.

Žalba ne zadržava izvršenje rešenja.

Član 72

Ako savezna organizacija nadležna za mere i dragocene metale u vršenju nadzora iz člana 70 ovog zakona utvrdi da radni etaloni, merila i uzorci referentnih materijala koje je pregledala i žigosala akreditovana laboratorija nisu ispravni, poništiće žigove na njima, odnosno na izdatim uverenjima o ispravnosti, utvrdiće prestanak važenja uverenja i postupiće na način predviđen u članu 75 ovog zakona.

Član 73

Ako u vršenju nadzora nad ispravnošću, prometom i upotrebom merila i nad periodičnim i vanrednim pregledima merila koja se koriste u proizvodnom procesu Kontrola utvrdi da merilo koje je u upotrebi ili koje se stavlja u promet ili se drži pripremljeno radi upotrebe, odnosno stavljanja u promet nije ispravno, doneće rešenje kojim se privremeno zabranjuje upotreba merila, odnosno njegovo stavljanje u promet.

Privremena zabrana iz stava 1 ovog člana traje dok se merilo ne dovede u ispravno stanje, ponovo pregleda i žigoše, odnosno snabde uverenjem o ispravnosti.

Ako Kontrola utvrdi da merilo iz stava 1 ovog člana nije moguće dovesti u ispravno stanje, doneće rešenje kojim se trajno zabranjuje upotreba merila, odnosno njegovo stavljanje u promet.

Protiv rešenja iz st. 1 i 3 ovog člana može se izjaviti žalba saveznoj organizaciji nadležnoj za mere i dragocene metale.

Žalba ne zadržava izvršenje rešenja.

Član 74

Merilo za koje se donese rešenje o zabrani upotrebe, odnosno stavljanja u promet Kontrola će iz vidan način obeležiti kao neispravno, poništiti žig na merilu, odnosno na izdatom uverenju o ispravnosti, utvrditi prestanak važenja uverenja i onemogućiti njegovu dalju upotrebu, odnosno stavljanje u promet.

Član 75

Ako se u vršenju nadzora utvrdi da je preduzeće, drugo pravno lice ili fizičko lice izvršilo povredu odredaba ovog zakona ili propisa donesenih na osnovu ovog zakona, ovlašćeno lice će sačiniti zapisnik radi pokretanja postupka pred nadležnim organom.

Član 76

Nadzor nad primjenjivanjem odredaba ovog zakona o važenju žiga na merilima, odnosno uverenja o ispravnosti merila koja se upotrebljavaju u prometu robe i pri vršenju usluga iz oblasti robnog prometa mogu vršiti i organi nadležni za poslove tržišne inspekcije.

Organi iz stava 1 ovog člana mogu svojim rešenjem da odrede upravne mere iz člana 73 stav 1 ovog zakona ako je očigledno da je merilo neispravno.

IX KAZNE NE ODREDBE

Član 77

Novčanom kaznom od 45.000 do 450.000 novih dinara kazniće se za privredni prestup preduzeće i drugo pravno lice:

1) ako upotrebe ili stave u promet merilo za koje je po ovom zakonu obavezno ispitivanje tipa, a za koje nije izdato rešenje o odobrenju tipa merila i koje nije na propisan način žigosano, odnosno snabdeveno uverenjem o ispravnosti merila (član 49);

2) ako upotrebe ili stave u promet merilo za koje je po ovom zakonu obavezan pregled, a koje nije na propisan način žigosano, odnosno snabdeveno uverenjem o ispravnosti merila (član 50);

3) ako u prometu određene robe ili pri vršenju određenih usluga ne upotrebe određenu mernu jedinicu ili merilo određene vrste kad je propisana njihova obavezna upotreba (član 25 stav 2 i član 52 stav 2);

4) ako upotrebe merilo za koje je ukinuto rešenje o odobrenju tipa merila (član 37 stav 2);

5) ako stave u promet ili upotrebe merilo za koje je propisana zabrana stavljanja u promet i upotrebe (član 53 stav 2).

Za radnje iz stava 1 ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 3.000 do 30.000 novih dinara i odgovorno lice u preduzeću i drugom pravnom licu.

Za radnje iz stava 1 ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 3.000 do 30.000 novih dinara i odgovorno lice u organu Savezne Republike Jugoslavije, organu republike članice, odnosno organu teritorijalne organizacije i lokalne samouprave u republici članici.

Uz novčanu kaznu za radnje iz stava 1 ovog člana može se izreći i zaštitna mera oduzimanja merila kojim je učinjen privredni prestup.

Član 78

Novčanom kaznom od 30.000 do 300.000 novih dinara kazniće se za privredni prestup preduzeće i drugo pravno lice:

1) ako u svom poslovanju, odnosno radu upotrebljavaju merne jedinice koje se po ovom zakonu ne mogu upotrebljavati u Saveznoj Republici Jugoslaviji (član 3);

2) ako stave u promet merilo koje je uvezeno ili s konsignacionog skladišta, a koje nije snabdeveno potvrdom savezne organizacije nadležne za mere i dragocene metale da ispunjava metrološke i druge uslove (član 54);

3) ako saglasno odredbama ovog zakona, propisa donesenih na osnovu ovog zakona i svojih akata ne vrše periodični i vanredni pregled merila koja koriste u proizvodnom procesu (član 59 stav 1).

Za radnje iz stava 1 ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 1.500 do 15.000 novih dinara i odgovorno lice u preduzeću i drugom pravnom licu.

Za radnje iz stava 1 ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 1.500 do 15.000 novih dinara i odgovorno lice u organu Savezne Republike Jugoslavije, organu republike članice, odnosno organu teritorijalne organizacije i lokalne samouprave u republici članici.

Uz novčanu kaznu za radnje iz stava 1 ovog člana može se izreći i zaštitna mera oduzimanja merila kojim je učinjen privredni prestup.

Član 79

Novčanom kaznom od 9.000 do 90.000 novih dinara kazniće se za prekršaj preduzeće i drugo pravno lice:

- 1) ako upotrebe etalon, merilo ili uzorak referentnog materijala na način kojim se ne obezbeđuje ispunjenje propisanih uslova, odnosno određena tačnost merenja (član 4 stav 1 i član 5 stav 1);
- 2) ako ne upotrebe merne jedinice pod nazivima i oznakama koji su predviđeni ovim zakonom (član 22 stav 1);
- 3) ako stave u promet ili upotrebe etalon, odnosno merilo za koje je prestao da važi žig, odnosno uverenje o ispravnosti (član 62 stav 5);
- 4) ako ne vode evidenciju o izvršenim pregledima radnih etalona, merila i uzoraka referentnih materijala (član 61 stav 1);
- 5) ako ne omoguće nesmetano vršenje nadzora ili ne pruže podatke potrebne za vršenje nadzora (član 67 stav 1).

Za radnje iz stava 1 ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 450 do 4.500 novih dinara i odgovorno lice u preduzeću i drugom pravnom licu.

Za radnje iz stava 1 ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 450 do 4.500 novih dinara i odgovorno lice u organu Savezne Republike Jugoslavije, organu republike članice, odnosno organu teritorijalne organizacije i lokalne samouprave u republici članici.

Član 80

Novčanom kaznom od 450 do 4.500 novih dinara kazniće se za prekršaj vlasnik radnje koja nema svojstvo pravnog lica ako učini koju od radnji iz člana 77 stav 1, člana 78 stav 1 tač. 1 i 2 i člana 79 stav 1 ovog zakona.

Novčanom kaznom od 90 do 900 novih dinara kazniće se za prekršaj i drugo fizičko lice ako učini neku od radnji iz člana 77 stav 1, člana 78 stav 1 tač. 1 i 2 i člana 79 stav 1 ovog zakona.

Član 81

Uz novčanu kaznu za prekršaje iz čl. 79 i 80 ovog zakona može se izreći i zaštitna mera oduzimanja merila kojim je učinjen prekršaj i zaštitna mera oduzimanja imovinske koristi.

X PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 82

Rešenja o ispunjavanju uslova za pregled merila na osnovu kojih se pregled merila određenih vrsta može vršiti u laboratorijama podnosioca zahteva i rešenja o poveravanju pregleda kojim se podnosioci zahteva ovlašćuju za pregled etalona, merila ili uzoraka referentnih materijala, odnosno prvi pregled merila masovne proizvodnje, izdata do dana stupanja na snagu ovog zakona, ostaju na snazi i važe do isteka roka utvrđenog tim rešenjima.

Član 83

Rešenja o odobrenju tipa merila izdata u periodu od 1. januara 1983. godine do dana stupanja na snagu ovog zakona, u kojima nije određen rok važenja rešenja, ostaju na snazi do 31. decembra 1999. godine.

Član 84

Propisi iz člana 6, stav 3, člana 34 stav 4, člana 44 stav 4, člana 55 stav 3, člana 57 stav 2, člana 60 stav 2, člana 62 stav 1, člana 64 stav 3 i člana 66 stav 2 doneće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 85

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o mernim jedinicama i merilima ("Službeni list SFRJ", br. 9/84, 59/86, 20/89, 9/90 i 53/91 i "Službeni list SRJ", br. 45/92 i 24/94).

Član 86

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SRJ".

Samostalni član Zakona o izmenama i dopunama Zakona o mernim jedinicama i merilima

("Sl. list SRJ", br. 12/98)

Član 22

Rešenja o poveravanju pregleda kojim se podnosioci zahteva ovlašćuju za pregled radnih etalona, merila ili uzoraka referentnih materijala, odnosno prvi pregled merila masovne proizvodnje, izdata do dana stupanja na snagu ovog zakona ostaju na snazi i važe do isteka roka utvrđenog tim rešenjima, a najduže dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prilog br. 1

DEFINICIJE OSNOVNIH JEDINICA SI

1. Dužina

Jedinica dužine je metar. Metar je dužina putanje koju u vakuumu pređe svetlost za vreme od $1/299\,792\,458$ sekunde.

17e CGPM (1983), Résolution 1: Le mètre est la longueur du trajet parcouru dans le vide par la lumière pendant une durée de $1/299\,792\,458$ de seconde.

2. Masa

Jedinica mase je kilogram. Kilogram je masa međunarodnog etalona kilograma.

3e CGPM (1901): Le kilogramme est l'unité de masse; il est égal à la masse du prototype international du kilogramme.

Napomena: međunarodni etalon kilograma je potvrdila, 1889. godine, Prva generalna konferencija za tegove i mere (CGPM), kada je proglašeno da se ovaj međunarodni etalon ubuduće smatra jedinicom za masu. Međunarodni etalon se čuva u Međunarodnom birou za tegove i mere u Sevru kraj Pariza.

3. Vreme

Jedinica vremena je sekunda. Sekunda je trajanje od $9\,192\,631\,770$ perioda zračenja koje odgovara prelazu između dva hiperfina nivoa osnovnog stanja atoma cezijuma 133.

13e CGPM (1967), Résolution 1: La seconde est la durée de $9\,192\,631\,770$ périodes de la radiation correspondant à la transition entre les deux niveaux hyperfins de l'état fondamental de l'atome de césium 133.

4. Električna struja

Jedinica električne struje je amper. Amper je stalna električna struja koja bi, kada bi se održavala u dva prava paralelna provodnika, neograničene dužine i zanemarljivo malog kružnog poprečnog preseka, koji se nalaze u vakuumu na međusobnom rastojanju od jednog metra, prouzrokovala među tim provodnicima silu jednaku 2×10^{-7} njutna po metru dužine.

CIPM (1946), Résolution 2 approuvée par la 9e CGPM (1948): L'ampère est l'intensité d' un courant constant qui, maintenu dans deux conducteurs parallèles, rectilignes, de longueur infinie, de section circulaire négligeable et placés à une distance de 1 mètre l'un de l'autre dans le vide, produirait entre ces conducteurs une force égale à 2×10^{-7} newton par mètre de longueur.

5. Termodinamička temperatura

Jedinica termodinamičke temperature je kelvin. Kelvin je termodinamička temperatura koja je jednaka $1/273,16$ termodinamičke temperature trojne tačke vode.

13e CGPM (1967), Resolution 4: Le Kelvin, unité de température thermodynamique, est la fraction $1/273,16$ de la température thermodynamique du point triple de l'eau.

6. Količina gradiva (supstancije)

Jedinica količine gradiva (supstancije) je mol. Mol je količina gradiva (supstancije) sistema koji sadrži toliko elementarnih jedinica koliko ima atoma u 0,012 kilograma ugljenika 12.

14e CGPM (1971), Résolution 3: La mole est la quantité de matière d'un système contenant autant d'entités élémentaires qu'il y a d'atomes dans 0,012 kilogramme de carbon 12.

Napomena: kad se upotrebljava mol, navode se elementarne jedinice koje mogu biti atomi, molekuli, joni, elektroni i druge čestice ili određene skupine tih čestica.

7. Svetlosna jačina (jačina svetlosti)

Jedinica svetlosne jačine (jačine svetlosti) je kandela. Kandela je svetlosna jačina (jačina svetlosti), u određenom pravcu, izvora koji emituje monohromatsko zračenje frekvencije 540×10^{12} herca i čija je jačina zračenja u tom pravcu $1/683$ vata po steradianu.

16e CGPM (1979), Résolution 3: La candela est l'intensité lumineuse, dans une direction donnée, d'une source qui émet un rayonnement monochromatique de fréquence 540×10^{12} hertz et dont l'intensité énergétique dans cette direction est $1/683$ watt par stéradian.

Prilog br. 2

Tabela 1 - IZVEDENE JEDINICE SI SA POSEBNIM NAZIVIMA I OZNAKAMA

Veličina	Naziv	Oznaka	Izraženo drugim jedinicama SI	Izraženo osnovnim jedinicama SI
1	2	3	4	5
frekvencija, učestanost	herc	Hz		s^{-1}
sila	njutn	N		$m \cdot kg \cdot s^{-2}$
pritisak, naprezanje, napon (mehanički)	paskal	Pa	N/m^2	$m^{-1} \cdot kg \cdot s^{-2}$
energija, rad, količina toplote	džul	J	$N \cdot m$ $W \cdot s$	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2}$

snaga, fluks zračenja	vat	W	J/s	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3}$
naelektrisanje, količina elektriciteta	kulon	C	Ω	$s \cdot A$
električni potencijal, razlika električnih potencijala, napon (električni) elektromotorna sila	volt	V	W/A	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-1}$
električna kapacitivnost	farad	F	C/V	$m^{-2} \cdot kg^{-1} \cdot s^4 \cdot A^2$
električna otpornost	om	W	V/A	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-3} \cdot A^{-2}$
električna provodnost	simens	S	A/V	$m^{-2} \cdot kg^{-1} \cdot s^3 \cdot A^2$
magnetska indukcija	tesla	T	Wb/m ² N/(A·m)	$kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$
magnetski fluks	veber	Wb	V·s T·m ²	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-1}$
induktivnost	henri	H	Wb/A	$m^2 \cdot kg \cdot s^{-2} \cdot A^{-2}$
Celzijusova temperatura*	stepen Celzijusa	°C		K
svetlosni fluks	lumen	1m	cd·sr	cd
osvetljenost	luks	1x	1m/m ²	$m^{-2} \cdot cd$
aktivnost radioaktivnog izvora	bekerel	Bq		s^{-1}
apsorbovana doza (jonizujućeg zračenja), specifična predata energija, kerma	grej	Gy	J/kg	$m^2 \cdot s^{-2}$
ekvivalentna doza (jonizujućeg zračenja)	sivert	Sv	J/kg	$m^2 \cdot s^{-2}$

* Uz termodinamičku temperaturu (oznaka T), izraženu u kelvinima, takođe se upotrebljava Celzijusova temperatura (oznaka t) definisana jednačinom $t = T - T_0$, gde je $T_0 = 273,15$ K po definiciji. Jedinica "stepen Celzijusa" je poseban naziv umesto "kelvin" za izražavanje Celzijusove temperature. Temperaturni interval ili Celzijusova temperaturna razlika može se izraziti u kelvinima kao i u stepenima Celzijusa.

Tabela 2 - NEKE IZVEDENE JEDINICE SI

Veličina	Naziv	Oznaka	Izraženo osnovnim jedinicama SI
1	2	3	4
površina	kvadratni metar	m ²	m ²
zapremina	kubni metar	m ³	m ³
brzina	metar u sekundi	m/s	$m \cdot s^{-1}$
ubrzanje	metar u sekundi na kvadrat	m/s ²	$m \cdot s^{-2}$
podužna masa	kilogram po metru	kg/m	$m^{-1} \cdot kg$
površinska masa	kilogram po kvadratnom metru	kg/m ²	$m^{-2} \cdot kg$
gustina (zapreminska masa)	kilogram po kubnom metru	kg/m ³	$m^{-3} \cdot kg$
specifična zapremina	kubni metar po kilogramu	m ³ /kg	$m^3 \cdot kg^{-1}$
jačina magnetskog polja	amper po metru	A/m	$m^{-1} \cdot A$

gustina električne struje	amper po kvadratnom metru	A/m ²	m ⁻² ·A
koncentracija (količine gradiva)	mol po kubnom metru	mol/m ³	m ⁻³ ·mol
molarna masa	kilogram po molu	kg/mol	kg·mol ⁻¹
luminacija; sjaj	kandela po kvadratnom metru	cd/m ²	m ⁻² ·cd
zapreminski protok	kubni metar u sekundi	m ³ /s	m ³ ·s ⁻¹
maseni protok	kilogram u sekundi	kg/s	kg·s ⁻¹
ugaona brzina	radijan u sekundi	rad/s	s ⁻¹
ugaono ubrzanje	radijan u sekundi na kvadrat	rad/s ²	s ⁻²
kinematička viskoznost	kvadratni metar u sekundi	m ² /s	m ² ·s ⁻¹
dinamička viskoznost	paskal sekunda	Pa·s	m ⁻¹ ·kg·s ⁻¹
momenat sile	njutn metar	N·m	m ² ·kg·s ⁻²
površinski napon	njutn po metru	N/m	kg·s ⁻²
entropija, toplotni kapacitet	džul po kelvinu	J/K	m ² ·kg·s ⁻² ·K ⁻¹
specifični toplotni kapacitet, specifična entropija	džul po kilogram kelvinu	J/(kg · K)	m ² ·s ⁻² ·K ⁻¹
specifična energija	džul po kilogramu	J/kg	m ² ·s ⁻²
toplotna provodnost	vat po metar kelvinu	W/(m·K)	m·kg·s ⁻³ ·K ⁻¹
zapreminska energija	džul po kubnom metru	J/m ³	m ⁻¹ ·kg·s ⁻²
jačina električnog polja	volt po metru	V/m	m·kg·s ⁻³ ·A ⁻¹
površinsko naelektrisanje	kulon po kvadratnom metru	C/m ²	m ⁻² ·s·A
zapreminsko naelektrisanje	kulon po kubnom metru	C/m ³	m ⁻³ ·s·A
permitivnost	farad po metru	F/m	m ⁻³ ·kg ⁻¹ ·s ⁴ ·A ²
permeabilnost	henri po metru	H/m	m·kg·s ⁻² ·A ⁻²
molarna energija	džul po molu	J/mol	m ² ·kg·s ⁻² ·mol ⁻¹
molarna entropija, molarni toplotni kapacitet	džul po mol kelvinu	J/(mol·K)	m ² ·kg·s ⁻² ·K ⁻¹ ·mol ⁻¹
ekspozicija (jonizujućem zračenju)	kulon po kilogramu	C/kg	kg ⁻¹ ·s·A
jačina zračenja	vat po steradianu	W/sr	m ² ·kg·s ⁻³

Prilog br. 3

DEFINICIJE DOPUNSKIH JEDINICA SI

1. Ugao u ravni

Jedinica ugla u ravni je radijan. Radijan je ugao u ravni između dva poluprečnika kruga koji na njegovom obimu isecaju luk dužine jednake poluprečniku (1 rad = 1 m/m = 1).

2. Prostorni ugao

Jedinica prostornog ugla je steradian. Steradian je prostorni ugao s temenom u središtu lopte, koji na površini lopte zahvata površinu jednaku površini kvadrata određenog poluprečnikom te lopte ($1 \text{ sr} = 1 \text{ m}^2/\text{m}^2 = 1$).

Prilog br. 4

MERNE JEDINICE VAN MEĐUNARODNOG SISTEMA JEDINICA

Veličina	Jedinica van SI		Vrednost izražena jedinicama SI	Dozvoljena upotreba samo
	Naziv	Oznaka		
1	2	3	4	5
dužina	morska milja		1 morska milja = 1 852 m	u pomorskom, rečnom i vazdušnom saobraćaju
	astronomska jedinica		1 astronomska jedinica = $1,495\,978\,7 \cdot 10^{11}$ m približno	u astronomiji
	svetlosna godina		1 svetlosna godina = $9,460\,730 \cdot 10^{15}$ m približno	u astronomiji
	parsek	pc	1 pc = $30,856\,78 \cdot 10^{15}$ m približno	u astronomiji
površina	ar	a	1 a = 100 m ²	za izražavanje površine zemljišta
	hektar	ha	1 ha = 10 000 m ²	za izražavanje površine zemljišta
zapremina	litar	l, L	1 l = 1 L = 10 ⁻³ m ³	
ugao u ravni	stepen (ugaoni)	°	1° = ($\pi/180$) rad	
	minuta (*) (ugaona)	'	1' = ($\pi/10\,800$) rad	
	sekunda (**) (ugaona)	"	1" = ($\pi/648\,000$) rad	
	gon	g	1g = ($\pi/200$) rad	
masa	tona	t	1 t = 10 ³ kg	
	unificirana jedinica atomske mase (***)	u	1 u = $1,660\,54 \cdot 10^{-27}$ kg približno	
podužna (linijska) masa	teks	tex	1 tex = 10 ⁻⁶ kg/m	za izražavanje podužne mase tekstilnog vlakna i konca
vreme	minuta (*)	min	1 min = 60 s	
	sat ili čas	h	1 h = 3 600 s	
	dan	d	1 d = 86 400 s	
	sedmica, mesec i godina Gregorijanskog kalendara			
brzina	čvor		1 čvor = 1 852/3 600 m/s	u pomorskom, rečnom i vazdušnom saobraćaju
pritisak	bar	bar	1 bar = 10 ⁵ Pa	
	milimetar živinog stuba	mmHg	1 mmHg = 101 325/760 Pa	u zdravstvu za izražavanje krvnog pritiska
energija	elektronvolt (****)	eV	1 eV = $1,602\,177 \cdot 10^{-19}$ J približno	
snaga	voltamper	VA	1 VA = 1 W	za izražavanje prividne snage električne naizmenične struje
	var	var	1 var = 1 W	za izražavanje električne reaktivne snage

(*) Dozvoljena je i upotreba naziva minut.

(**) Dozvoljena je i upotreba naziva sekund.

(***) Unificirana jedinica atomske mase jednaka je 1/12 mase atoma nuklida ^{12}C .

(****) Elektronvolt je kinetička energija koju primi elektron pri prolazu kroz polje potencijalne razlike od jednog volta u vakuumu.

Prilog br. 5

NAZIVI PREDMETAKA SI, NJIHOVE OZNAKE I VREDNOSTI IZRAŽENE BROJEM, KAO I NJIHOVA UPOTREBA

1. Nazivi, oznake i vrednosti predmetaka SI izražene brojem navedeni su u sledećoj tabeli:

Naziv	Oznaka	Brojna vrednost
jota	Y	1 000 000 000 000 000 000 000 000 = 10^{24}
zeta	Z	1 000 000 000 000 000 000 000 = 10^{21}
eksa	E	1 000 000 000 000 000 000 = 10^{18}
peta	P	1 000 000 000 000 000 = 10^{15}
tera	T	1 000 000 000 000 = 10^{12}
giga	G	1 000 000 000 = 10^9
mega	M	1 000 000 = 10^6
kilo	k	1 000 = 10^3
hekto	h	100 = 10^2
deka	da	10 = 10^1
deci	d	0,1 = 10^{-1}
centi	c	0,01 = 10^{-2}
mili	m	0,001 = 10^{-3}
mikro	μ	0,000 001 = 10^{-6}
nano	n	0, 000 000 001 = 10^{-9}
piko	p	0, 000 000 000 001 = 10^{-12}
femto	f	0, 000 000 000 000 001 = 10^{-15}
ato	a	0, 000 000 000 000 000 001 = 10^{-18}
zepto	z	0, 000 000 000 000 000 000 001 = 10^{-21}
jokto	y	0, 000 000 000 000 000 000 000 001 = 10^{-24}

2. Predmeći SI mogu se upotrebljavati ispred:

- osnovnih jedinica SI, osim jedinica za masu;
- izvedenih jedinica SI koje imaju poseban naziv i oznaku, osim jedinice za Celzijusovu temperaturu;
- sledećih mernih jedinica van jedinica SI: litar, tona, teks, bar, elektronvolt, voltamper i var.

3. Predmeći SI mogu se upotrebljavati ispred mernih jedinica iz tačke 2. ovog priloga i kad se te jedinice nalaze u sastavu drugih izvedenih jedinica SI i kombinovanih mernih jedinica koje se izražavaju u obliku proizvoda ili količnika.

4. Ispred merne jedinice može se upotrebiti samo jedan predmetak SI.

5. Izložilac koji se stavlja na oznaku merne jedinice odnosi se na celu decimalnu mernu jedinicu.

Prilog br. 6

NAČIN PISANJA MERNIH JEDINICA

1. Oznake mernih jedinica pišu se iza numeričkih vrednosti u izrazima za veličinu, ostavljajući razmak između numeričke vrednosti i oznake merne jedinice.
2. Oznake mernih jedinica, po pravilu, pišu se malim uspravnim slovima latinice i slovom grčke azbuke Ω , ali ako je oznaka jedinice izvedena iz ličnog imena, prvo slovo piše se velikim slovom.
3. Oznake mernih jedinica pišu se bez tačke na kraju, izuzev pri normalnoj interpunkciji, tj. na kraju rečenice.
4. Oznake mernih jedinica ne menjaju se u množini niti po padežima.
5. Naziv predmetka SI i naziv merne jedinice pišu se zajedno kao jedna reč.
6. Oznaka predmetka SI i oznaka merne jedinice pišu se zajedno.
7. Proizvod dve merne jedinice obeležava se tačkom kao simbolom množenja. Tačka se može izostaviti kad je oznaka merne jedinice takva da ne može nastati zabuna.
8. Ako se merna jedinica obrazuje međusobnim deljenjem dveju mernih jedinica, kao simbol deljenja može se upotrebiti horizontalna crta (-) ili kosa crta (/), ali samo jedanput, ili izložilac s negativnim znakom.

Napomena: u sistemima za obradu podataka, koji raspolažu ograničenim skupom znakova, mogu se upotrebljavati posebno standardizovane oznake mernih jedinica i simbola množenja, deljenja i stepenovanja.